

เทศน์เช้า วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสัจธรรมนะ ที่หัวใจที่แสวงหา เวลาเราหิวกระหาย เราได้กินอาหาร เราอิมหน้าสำราญ หัวใจเรียกร้องความช่วยเหลือมาตลอดเวลาไง ถ้ามันเรียกร้องความช่วยเหลือมาตลอดเวลา ใครดูแลรักษามันล่ะ เราดูแลรักษามันไม่เป็นไง

ถ้าดูแลรักษาเป็น เห็นไหม เวลาคนไปหาหลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไง

“เวลามา มารดเปล่าๆ นะ เวลากลับ ให้พุทโธเต็มรถไปเลย”

เต็มรถคือเต็มหัวใจ

เวลามา มารดเปล่าๆ คนแน่นมาทั้งรถเลย มารดเปล่าๆ ให้เอาพุทโธกลับไป เอาพุทโธกลับไป ถ้ามันพุทโธขึ้นมา คนคนนั้นมีสติสัมปชัญญะ คนนั้นเป็นคนขึ้นมาทันที

แต่คนคนนั้นเลื่อนลอย ขาดการยั้งคิดใดๆ ทั้งสิ้น แต่มันคิดนะ มันคิดด้วยความขบขันของกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แต่ถ้าคิดธรรมะๆ เป็นปัญญาอบรมสมาธิ คิดธรรมะๆ คิดธรรมะแล้วมันสลดสังเวช ธรรมะย่อมชนะอธรรม

ธรรมะย่อมชนะอธรรม เห็นไหม เกิดศึกสงคราม ความชอบธรรม การแสวงหา แสวงหาความชอบธรรม รบกันเกือบเป็นเกือบตาย ปล่อยขาวทั้งนั้นนะว่าใครดี ใครถูก ใครผิด ใครดี ใครชั่ว

นี่ไง ความชอบธรรมๆ ใจ คิดเหมือนกัน เวลาคิดมันไหลไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก

ไปวัดไปวาทำบุญทำกุศล ทาน ถ้ามันเป็นบุญกุศลมันมีความสุขของมัน ถ้าไปวัดไปวา สิ่งใดที่มันขัดมันแย้งขึ้นมาในหัวใจของตน ใจ กุศลทำให้เกิดอกุศล

กุศลทำให้กุศล กุศลคือความถูกต้องชอบธรรมไง ถ้าความถูกต้องชอบธรรมสิ่งนั้นความ
เป็นธรรม ถ้าความเป็นธรรม

สิ่งนั้นเราแสวงหาด้วยที่ว่า ไปวัดไปวา อ่อนน้อมขอให้ได้สมความปรารถนา

แต่เวลาพระปฏิบัติ ทำดีได้ดี ดีกว่าขอพร

ประเพณีปฏิบัติขึ้นมา ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปริยัติรู้มาก แล้วปฏิเวธคือรู้แจ้ง เป็นไปไม่ได้ นี่รู้มาก เวลาฝึกหัดปฏิบัติเป็นใหม่ ได้หรือ
เปล่า ถ้าไม่ได้ขึ้นมา มันจะเป็นธรรม ถ้าไม่ได้ เห็นไหม

นี่ไง ความชอบธรรม เวลาแสวงหาความชอบธรรมไง ธรรมะย่อมชนะอธรรม ถ้าไม่เป็น
ธรรมไม่ต้องพูด ไม่ต้องบอก มันเป็นข้อเท็จจริงของมัน ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของมัน ปัจจัตตัง
สันติภูมิจิโก ไม่เชื่อใครเลย ไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะมันเป็นจริงในหัวใจดวงนี้

แต่ของเราถ้ามันเป็นอธรรม อู้ฮู! มันดินะ เราได้ทุกอย่างสมความปรารถนาเลย

แต่สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังไง มันไม่มีอะไรเป็นของใครหรอก ของๆ ที่มีอยู่นี่เขาให้
ฝึกหัดคน อาหารมีอยู่ทั่วไป ใครฉลาด เวลากินอาหารนั้น ทานอาหารนั้น มันก็เป็นแก้หิว
กระหาย แล้วให้ร่างกายดำรงชีวิตต่อไป แล้วทำอะไรต่อไป

นี่ไง เรามีไว้ทดสอบ เรามีให้ลอง

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา มันเป็นอนัตตาอยู่แล้วแหละ มันเป็นอนัตตา
ที่เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอนัตตา แล้วเอ็งรู้ได้อย่างไรอนัตตา
เพราะไม่เห็นไตรลักษณ์ ไม่มีขณะ ไม่เป็นความจริง

ถ้ามันเป็นความจริงนะ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ เวลาขณะมันเป็นสัจจะเป็นความ
จริงนะ ดังแขนขาคนนะ นี่เวลาจะให้เห็นความแตกต่าง เวลากิเลสขาดมันดั่งแขนขาด

แล้วมันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา เป็นขึ้นเป็นอันก็ความไม่ชอบธรรมไง ความว่า
กว้านมาทั้งหมดเป็นของเรา แล้วมีอะไรเป็นของเราบ้าง ไม่มีอะไรคงที่ทั้งนั้นนะ

วันนี้วันพระ วันพระผู้ประเสริฐๆ เราได้เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศึกษาค้นคว้า
ขึ้นมาให้หัวใจเรามีความฉลาดขึ้นมา ให้เป็นสาธารณะ ให้ฟังเหตุฟังผล แล้วมันเป็นข้อเท็จจริง
แล้วนะ จะชนะใคร จะให้ใครยอมรับมากมายมหาศาล ไร้สาระ

นี่ไง ชนะตนต่างหากประเสริฐที่สุด

แล้วชนะอย่างไร

ถ้ามันชนะแล้ว “มาร เธอหาไม่เจอหรอก”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเยาะเย้ยมารัง จะเที่ยวหา มารมันไม่ยอมให้ใคร
หลุดจากความครอบครองมันทั้งสิ้น ใครตายขึ้นมา มันไปควบคุมไว้หมด เวลาพระอรหันต์
เสียชีวิตไป มารค้นหาไม่เจอ ค้นหาไม่เจอ ค้นอย่างไรก็ไม่เจอ

แต่เราเจอใหม่ เรารู้ว่ามันเป็นธรรมๆ

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ถ้าเป็นสังขธรรม ธรรมะเป็นอนัตตา แต่เป็นอกุปปธรรม มัน
เป็นอนัตตาตรงไหน

ผู้รู้ผู้เห็น ผู้สำรวจ ผู้คายอนัตตาต่างหาก ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงไง ถ้ามันข้อเท็จจริง มัน
เป็นจริงในหัวใจ มันถึงเห็นดังเห็นขาด

ฉะนั้น เวลาเราไปวัดไปวาทำบุญกุศลของเรา ผูกมัดสติสัมปชัญญะของเรา ถ้าผูกมัด
สติสัมปชัญญะของเรานะ มันรู้เท่าทันหมดนะ ถ้ามันรู้เท่าทันของมันแล้ว เท่าทันใคร

ชนะตนประเสริฐที่สุด

เท่าทันเรา แล้วมองเขา โอ้! ใต้นั้นเป็นอย่างนี้ ใบนี้อย่างนี้ ใบนู้นเป็นอย่างนู้น แต่ถ้า
มันเท่าทันแล้วนะ

เราเป็นกับเขา เราไปกับเขา แต่ถ้าเราเท่าทันนะ เรามีสติสัมปชัญญะ เขาเป็นอย่างนั้นๆ
แล้วเห็นแล้วนะ เกิดธรรมสังเวช ถ้าเกิดธรรมสังเวชนะ มันย้อนกลับมาตัวเราเลยละ มันเห็น

คุณค่าเลย เห็นคุณค่าสติและปัญญา เห็นคุณค่ามาก แล้วสติปัญญานะ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ ถูกต้องชอบธรรม มันเป็นคนประโยชน์กับเรามหาศาล

แล้วถ้าเป็นทางโลก ถ้าเห็นสติสัมปชัญญะของตน ต้องเป็นอย่างนั้นๆ

ไม่ เป็นกับเรา

ชนะตนประเสริฐที่สุด

แล้วชนะตนประเสริฐที่สุดแล้ว สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงใจ วุฒิภาวะมันแตกต่างกัน มากมายมหาศาล แล้วมันแตกต่างกัน มันจะเรื่องจิตนิสัยต่างหาก

เวลาครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านแก้จิตๆ ใจ ท่านจะดูเลยว่ามันมี อำนาจวาสนาหรือไม่ ถ้ามีอำนาจวาสนา โอ้โฮ! ตามเต็มทีเลย จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร จะควบคุมดูแลตลอดเวลา

แต่ถ้าไม่มีวาสนา ไม่รู้เรื่อง ไปไหนมาสามวาสองศอก พูดเรื่องเดียวกัน ไม่เหมือนกัน พูด คำเหมือนกัน ก็พูดเหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ธรรมและวินัยเป็น ศาสดา พระไตรปิฎกก็คำพูดพระพุทธรเจ้าทั้งนั้น แล้วเราศึกษามา พระพุทธรเจ้า เราจบ ๙ ประโยค เรารู้ทั้งหมดนะ ทำไมจะไม่เป็นธรรม แล้วเป็นใหม่ ถ้าเป็น เอ็งก็ต้องไม่ทุกขัง ถ้า เป็นนะ มันเป็นใหม่

ธรรมะพระพุทธรเจ้ารู้หมดนะ นี่ไง พูดเหมือนกัน ทำเหมือนกันไง คำพูดพระพุทธรเจ้าหมด เลย ยืนยันพระพุทธรเจ้า พุทธพจน์ๆ แต่โกหกทั้งหมดเลย

พุทธพจน์นะ พยากรณ์ไว้ ให้มันเป็นข้อเท็จจริงนั้น แล้วถ้าคนศึกษาเข้ามาแล้วนะ สิ่ง ที่มันเป็นจริงขึ้นมา เจ็บ แล้วเคารพบูชามาก

แต่ของเรานะ เราท่องจำๆ มา เราอ้างอิงไว้ เหตุการณ์เหตุการณ์หนึ่งมองได้ทุก สถานการณ์ อยู่ที่มุมมองของคน แล้วพุทธพจน์ๆ

เราถึงบอกว่า พระพุทธรเจ้าเอ็งกับพระพุทธรเจ้าข้าคนละองค์วะ พระพุทธรเจ้าของเอ็ง เอ็ง เคารพไป แต่พระพุทธรเจ้ากู พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แล้วพุทธะนะ ถ้ามันกระ้างแจ้งมาแล้วนะ สิ่งที่ว่าใครพยากรณ์ ใครเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นจากความจริงในหัวใจของตน แล้วหมอบราบคาบแก้วเลยนะ กับธรรมและวินัยนั้น หมอบราบคาบแก้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หมอบราบคาบแก้ว ไม่แะเลยละ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ

แต่ถ้าพุทธพจน์ของเราเนะ ทำไมมันมีแง่มุมให้ได้แย้งละ เอ็งพูดอย่างไรก็แล้วแต่ มันตรงข้ามทั้งนั้นนะ ของคู่ ขาวคู่กับดำ ผิดคู่กับถูก ไม่มีวันที่สิ้นสุด แล้วสูงต่ำอีกต่างหาก หยาบละเอียดอีกมากมาย ถ้าเอาอันเดียวกันแล้วมันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด มันมีอะไรเป็นข้อเท็จจริง แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ หมอบราบคาบแก้ว เป็นอย่างนั้นจริงๆ

ฉะนั้น เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านจบเป็นมหา จะไปศึกษาเล่าเรียนกับหลวงปู่มันไ
“มหา มหาศึกษามานะ ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดใส่ศีรษะไว้”

ไม่ได้หมิ่นแคลนใดๆ ทั้งสิ้น เคารพบูชาเกิดใส่ศีรษะไว้ ศึกษาภาควาปริยัติ ท่องจำมานั้นนะเป็นคำพูดพระพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ แต่กิเลสในหัวใจเราเต็มหัวใจเลย มันตีความตามความชอบใจของมัน แล้วมันรู้เห็นสิ่งใดแล้ว นี่ไง

“เธอเอาการศึกษานั้นใส่สมองไว้ แล้วลั่นกุญแจมันไว้ อย่าให้มันออก อย่าให้มันออก มันจะเตะมันจะถีบกัน”

ฉะนั้น การภาวนาที่โดยกิเลสหลอก เอาธรรมวินัยมาหลอก ร้ายกาจนัก มันสร้างภาพไปทั้งหมดนะ มึงยังไม่ได้ภาวนา มันบอกไว้แล้วสำเร็จ แล้วรู้ไปหมด

จันทมยปัญญา ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ จันทมยปัญญา จินตนาการนั้นสำคัญ แต่เอ็งเชื่อได้หรือ ถ้าเชื่อไม่ได้นะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมไง ทำซ้ำ ทำซ้ำ พิจารณาซ้ำ แล้วพิจารณาซ้ำนะ ของมันมีอยู่ เชื่อไหมมีอยู่ ตรวจพบ เชื่อไหมมีอยู่ เห็นทั้งนั้นนะ แต่ถ้าไม่มีวาสนามันไม่ตรวจไม่พบ มันส่งออก แล้วมันไปตามกิเลสบังเงาหมดเลย

นี่ไง หลวงปู่มันถึงบอก มันจะเตะมันจะถีบกัน มันเตะมันถีบอย่างนี้ ทั้งเตะ ทั้งถีบ ทั้งหลอก ทั้งล่อ ทั้งขำ ทั้งย่ำยี โดยอามัรธรรมะ

แต่ถ้าเป็นเจานะ เคารพบูชา ไม่แอะเลยนะ หมอบกราบคาบแก้ว ไม่มีแอะเลยละ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา แล้วเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาแล้ว แล้วมันจะเห็นไปเลยว่า อ้อ! มันเป็นอย่างนั้นๆ แล้วความรู้ความเห็นจะเป็นอย่างนั้นๆ มันถึงโลกียปัญญากับโลกุตตรปัญญา

ไฉ่ว่าพวกเราเป็นโลกียะ พวกเอ็งเป็นโลกุตระ ไม่ใช่

ชนะตนประเสริฐที่สุด ตนนั้นจะเป็นผู้รู้ว่ามันเป็นโลกียะ เป็นโลกุตระ

แล้วโลกียะ โลกียะนี้แหละ จินตนาการนั่นแหละ มันไปของมันนั่นแหละ มันเป็นจินตนาการ มันก็เป็นการประพฤติปฏิบัติให้เป็นจิตเป็นนิสัย ถ้าเป็นจิตเป็นนินสัยนะ รักษาใจของตน เพราะอะไร

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

มันสงบระงับเข้ามาก็มีความสุขของมัน เวลามันคายพิษออกมา เวลามันเสื่อม เวลามันถอย ไม่มีสิ่งใดที่มันอยู่คงที่ตายตัว มันแปรสภาพทั้งนั้น พร้อมการปฏิบัตินี้ด้วย แล้วทำมันสมาธิครั้งนี้ได้อย่างนี้ ครั้งต่อไปมันจะเป็นอย่างนี้หรือไม่

แล้วถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม สิ่งที่ว่าชำนาญในวิธี ชำนาญในเหตุ สมาธิมันจะเสื่อมไปไหน ถ้ามันชำนาญในเหตุ

ไฉ่มันไม่ชำนาญไง มันสับสนหลงใ้ง มันฟลุกได้เป็นครั้งเป็นคราวไง แล้วทำอีกไม่ได้เลย นี่แค่สมาธินะ แล้วพอมันฟลุก มันได้เป็นครั้งเป็นคราวขึ้นมา ก็มันเป็นธรรมๆ อ้าว! ก็มันแตกต่างกับความเป็นปกติไฉ่

สุขอื่นใดอื่นเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นหรือเปล่า ถ้ามันเป็นก็ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

วันพระๆ พระตรงไหนละ

พุทธะไง หัวใจไฉ่ ถ้ามันประเสริฐขึ้นมานี้

โอ้! แม้แต่เวลาเขาศึกษาเล่าเรียนกัน สิ่งที่เราสงสัยปัญญา โอ้โฮ! ทำไมเราฉลาด
ปราดเปรื่องขนาดนี้

เวลาถ้าเป็นธรรมมันมากกว่านั้นเยอะ มันมากกว่านั้นเพราะอะไร เพราะสอบใช้ใหม่
เรียนแล้วสอบ ถ้ามันผ่านก็ผ่าน ไม่ผ่านก็ตก แต่เวลาภาวนามยปัญญา มันหมุน ดูความเร็วของ
มันสิ ดูความมหัศจรรย์ เพราะอะไร

เพราะทางทฤษฎี ความคิดเร็วกว่าแสง แล้วเราหยุดความคิดได้ แล้วความคิดมันทรงตัว
ของมันได้ ถ้ามันหมุนล่ะ โอ้โฮ! เวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันจะมหัศจรรย์ตัวมันเองใน
ตัวเรานี่แหละ

เมื่อก่อนถ้าตามไม่ทันนะ ความคิดหลอกแล้วหลอกเล่า หลอกแล้วหลอกเล่า หลอกจน
ไหลตามมันไป เวลามันทัน มันทันอย่างไร แล้วเวลาปัญญามันเคลื่อน เวลามันเท่าทันกิเลส มัน
พิจารณา โอ้โฮ!

เวลาครูบาอาจารย์ถ้าเป็นจริงนะ เป็นจริงมันต้องพูดกับคนที่จริง ใ้ที่มันไม่จริง ๆ
ความคิดเร็วกว่าแสง แต่ทำให้มันหยุดคิด โอ้โฮ! มหัศจรรย์พันลึกแล้ว เพราะอะไร เพราะ
อจินไตย ๔

ฉานเป็นอจินไตยหนึ่ง ฉานคือสมาธิ เป็นอจินไตยอันหนึ่ง แล้วสมาธิมันแตกต่าง
หลากหลาย เป็นอจินไตยเลยละ แล้วควบคุมตรงไหน

ขณิกะ อุปจาระ อัปปนา แล้วขณิกะ อุปจาระ อัปปนา นี่ขั้นของสมาธิ แล้วถ้าฉาน
สมาบัติ สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ มันเป็นขั้นเป็นตอน มันลึกลับมหัศจรรย์ขนาดนั้น นี่พูดแค่จิต

จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร

ไม่มี ไม่มีต้นไม่มีปลาย ทำสมาธิไม่เป็น ทำสมาธิเป็นพื้นฐานไม่ได้ แล้วมันเกิดปัญญา
ปัญญาก็จินตนาการไปไ จินตนาการได้ แล้วจินตนาการไป ถ้าไม่มีวิมุติภาวะนะ ไม่มีอำนาจ
วาสนานะ ไหลตามมันไป

แต่ความคิดรอบหนึ่งนะ กับความคิดรอบที่สอง มันไม่เหมือนกันแล้ว แต่เรามีสติปัญญา เปรียบเทียบว่า ทำไมครั้งที่แล้วมันแรงกว่านี้ ทำไมครั้งนี้มันเบา หรือมันไม่ขับเคลื่อนเลย ก็ ความคิดเหมือนกัน แล้วถ้าครั้งที่แล้วทำไมมันแรงกว่านี้ คราวนี้มันไม่ไป ก็คิดให้มันแรง ก็เป็น สัญญา รสชาติแตกต่างกัน ความเป็นไปไม่เหมือนกัน

รสของธรรมชาติซึ่งรสทั้งปวง

รสของโลกนี้นะ เรื่องกามนี้ตายหมดเลย รสของธรรมชาติหมด ต้องชนะ ไม่ชนะ มันจะ เหนือได้อย่างไร ไม่ชนะ มันจะฆ่าได้อย่างไร ไม่ชนะ มันจะวิมุตติสุขได้อย่างไร แล้วเวลามันชนะ ดูเวลามันเคลื่อนของมันไป ดูปัญญาเวลามันเคลื่อน โอ้โฮ! ปัญญานะ มันมีมหาปัญญานะ มัน มีปัญญาอัตโนมัติ

สติ เวลาปฏิบัติขาดสติ ปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน เวลาใช้ปัญญาไปแล้วนะ มันจะเกิด มหาสติ เพราะมันลึกลับซับซ้อนมากกว่านั้น

กิเลสในหัวใจ หลานกิเลส ลูกกิเลส พ่อแม่กิเลส ปู่กิเลส ความลึกลับซับซ้อนแตกต่างกัน ความลึกลับซับซ้อนผู้ที่เห็นก็แตกต่างกัน แล้วเวลากิเลสชนะ มันซึ่มมันซึบ มันซึ่มชนะ

หลวงตาพูดบ่อย เหมือนกระดาศซึบ กระดาศซึ่ม

มันละเอียดกว่าปัญญา ละเอียดกว่าการเคลื่อนไหว

เชื่อโรคที่มองไม่เห็น กล้องจุลทรรศน์ถ่ายเอา เวลามันซึ่มซึบ อวิชชาปจฺจุยา สงฺขารฯ สงฺ ขารฯปจฺจุยา วิญญฺณํ ปจฺจุยาการัง อิทัปปัจจยตาฯ มันเป็นอย่างไรวะ นั่นนะปู่ของมัน จิตเดิม แท้นี้ผ่องใส นั่นแหละตัวกิเลสแท้ๆ เลย

ไอ้สว่างๆ ไอ้ว่างๆ นั่นนะอุปกิเลส ๑๖ ครับ ความว่างคือกิเลส กิเลสทั้งนั้น

นี่พูดถึงวันพระนะ ถ้าเราประเสริฐขึ้นมาโดยภาคปฏิบัติ ปรียติ ปฏิเวธไม่มี แล้วปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงของมัน แล้วข้อเท็จจริงของมัน มันต้องพิจารณาของมัน พิจารณา ของมัน

วันพระ ถ้าว้นพระ กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แล้วตรวจสอบกันระหว่างหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เจ้าคุณอุบาลีฯ ตรวจสอบกัน เพราะต้องการความจริงเหมือนกัน

ตรวจสอบด้วยนักปราชญ์ราชบัณฑิต มีสิ่งใดมาปรึกษาเจ้าคุณอุบาลีฯ อยู่จำพรรษาด้วยกัน อยู่ด้วยการตรวจสอบกัน เราเห็นครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมแล้ว โอ้โฮ! มันซึ้ง มันเคารพ มันบูชา มันเป็นที่मानนักวิจัย พยายามจะวิจัยสังขธรรมขึ้นมาให้ได้ โดยทางวิชาการ เจ้าคุณอุบาลีฯ ในการประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น โดยการกระทำที่โดยสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม มันเป็นธรรมขึ้นมา

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง

ฉะนั้น ในทางใต้ดิน ในทางลึกลับ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านตรวจสอบกัน ท่านพิจารณากัน มันมหัศจรรย์กว่าที่ไ้พวกเราสะดุ้งตื่นก็เป็นพระอรหันต์

เวรกรรม กรรมของชาวพุทธ เอวัง